

7. S obzirom na središnje mesto čoveka, problem istorije i svakodnevnice se pojavljuje kao odnos između konkretnog čovekovog života i čovekovih istorijskih težnji, a jedno i drugo je svodljivo na pitanje vrednosti koju ljudi daju stvarnom životu. Otuda pitanje: da li su težnje i ciljevi vredniji od čovekovog života ili je čovekov život vredniji od istorijskih težnji i ciljeva?

Pokušaću da iznesem svoj odgovor, uz prethodnu napomenu da ukoliko se ne želi dogmatski tražiti rešenje, onda treba poštovati bogatstvo stvarnosti i reći da ceo problem istorije i svakodnevnice nije lako rešiti. Otuda, prvo, ne čini se ispravno ukoliko se želi postaviti kruti načelni hijerarhijski odnos vrednosti; drugo, ne treba ni tražiti »crno-belo«, »ili – ili« rešenja; treće, smatram da je jedino dobro težiti nalaženju rešenja koje najviše odgovara bogatstvu stvarnosti.

Stvarnost se, istina, na prvi pogled pokazuje kao zbrka koja proističe iz činjenice da nekada istorija guši svakodnevnicu, a nekada svakodnevnicu čini branu istoriji. Ali, to samo znači da šablona ne može biti, dok se rešenje može naći ukoliko se a) (uvaži dosadašnje ljudsko iskustvo zasnovano na racionalnom saznavanju istorije i b) uporedo poštuje kriterijum humanizma,

koji je neophodan pošto se, kako smo već videli, kao ključno za problem postavlja čovekovo življenje u istoriji posredstvom života u svakodnevnicu.

Iskustvo pokazuje da najistaknutiju ulogu igraju oni istorijski ciljevi koji podrazumevaju poštovanje biti i svakodnevnice; kriterijum humanizma sa svoje strane u načelu pretpostavlja da svaki veliki istorijski cilj mora, već po sebi, da podrazumeva poštovanje čovekovog života. Sledi da je ključ rešenja u poštovanju čovekovog života – pa je, značaj svakodnevnice u tome da čovek uistinu živi u njoj, a značaj istorije je u tome da ona stvara uslove koji određuju sadržaje svakodnevnice. Pravi odgovor na postavljeno pitanje onda kad svakodnevnicu predstavlja vrelo u kojem nastaju istorijske težnje i ciljevi koji viziju budućnosti, a i puteve do nje, grade uz stvarno uvažavanje istinskog života ljudi. Dakle, život u svakodnevnicu ne može biti uzet kao vrednost izvan istorije. Svakodnevnicu i istoriju su u skladu onda kada svakodnevnicu predstavlja izvorište htenja za drugojačijom, humanijom budućnošću, a istorija ne poništava istorijski postignute sadržaje svakodnevnice, nego, menjajući opšte uslove, čini da ti sadržaji budu unapređeni. Ovome bi trebalo da su saglasne i čovekove vizije i programi budućnosti.

Tematski blok pripremila: Zdenka Aćin

slapovi

predrag bogdanović ci

dve pesme

miodrag riči

KRISTALNA GORA

Penjem se
a vidik stalno isti.

Lomi se pod nogama lednik prošlosti
raskrilje budućnosti nezačet osmeh.

Od tačke gde sam sam svoj sagovornik
pitanja se ne postavljaju.

Penjanje kroz točkove svesti
gasi latice izraza –

Penjem se
a vidik stalno isti.

Kristalna gora

umnaža moj lik staklenim otpadom.

SLAPOVI

Iznenada otkriš slapove uma
kao reku smrti.

Na mrestilištima čovečijih ribica
nalivaš vodu u vazu lobanje za velebilje.

Dišeš zlopogodu vode
vremenit stećak uma nebohlepno.

Smrt ti zaledi vreme
smrt je lednik vremena.

Tamo gde je reka planina
budi korisniji u smrti.

SMRT JE DOBRO RODILA

U crnim rupama kosmosa
vlata zla trava.

Sekirom udariti u prag
kad munja klizne stablom neba.

Ovo je opsada reči devojaka
što bezglasno kolo obratno.

U usporenom svetu govorim reči bez odjeka
u svim drugim – one imaju vrednost muzike.

U jalovom grlu davori mrtva reč
smrt je dobro rodila i ove godine.

»Golman je gledao
kako lopta prelazi liniju«

Već nedeljama zaokuplja me
GOLMANOV STRAH OD PENALA

Stavljam ga između
drugih i sebe

Exponirano rukopisom variram
izluduje taj momak HANDKE
onim što je prečutao

DUBOKO SU U MENI

Duboko su u mreži kada
čvrsto stanem na loptu

Gledao sam kako golmani
s lakoćom hvataju lopte
upućene sa ivice šesnaesterca

Izlazne putanje postoje
kaže pismo
koje čitam svakog popodneva

Strah je besmislen
Mogu je zaustaviti
pre linije

Intervencija u putanji
motive ne rešava

Umirena
na uvo šapnuće nežno
Ali dušo
nisam ni htela.
preći liniju

